

קובץ

העדרות וביאורים

בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א

☆

בפש"מ, דמב"ם, נגלה וחסידות

חוקת

חג הגאולה

י"ב-י"ג תמוז

גליון לט (תמח)

יוצא לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

417 טראי עוועניו

שנת תשמח, תהא שנת חירות משיח - שנת הקהל

שמונים ושש שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

ב"ה עש"ק פ' חוקת - י"ב ל"ג תמוז - שנת תשמח שנת ה'קהל

ת ו כ ן ה ע נ י נ י ם

שיחות

החילוק בין לראת המקדש ולראת אב ואם ד
הנהגת יום הולדת ד
מראי מקום הנכון לאגרות כ"ק אד"ש ח"ו אגרת א'תתקסז
ס"ז (גליון) ו

מאמרי כ"ק אד"ש

הגדר דקרקפתא דלא מנח תפילין ו
בענין הנ"ל יב

ליקוטי שיחות

בענין הקרבת הקטרת דחמשים ומאתים איש לג
הערות בליקוט דפ' קרח ש.ז. לד
שמחת יום טוב (גליון) לז

חסידות

- מהו כוונת כ"ק אד"ש "ופשיטא - לא בנה"ב"..... כ
מהו כוונת אדה"ז "באותה שעה"..... כ
עקימת שפתיו - דיבור - שני ענינים..... כא

פשוטו של מקרא

בפירש"י עה"פ (וד"ה):

- לט, ב בד"ה ויקחו אליך..... כג
לט, יב שתיקת רש"י..... כג
לט, טו בד"ה וכל כלי פתוח..... כד
לט, יז שתיקת רש"י..... כה
לט, כ בד"ה ואיש אשר יטמא וגו'..... כה
כא, ה בד"ה באלקים ובמשה..... כה

נגלה

- הערה בגמ' קידושין דף מב ע"א..... כו

שונות

- הערה בלוח היום ליום..... כז

ש ל ח ו ת

א. בהתוועדות דש"פ שלח דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א על הרמב"ם הל' בית הבחירה ריש פרק ז: "ולא מן המקדש אתה ירא אלא ממלי שצוה על יראתו". ופ' המפרשים שכוונת הרמב"ם בזה, שלא לבואו לע"ז.

ושאל על זה כ"ק אדמו"ר שליט"א דצריך להבין למה לא הזהיר הרמב"ם עד"ז גם במצוות יראת אב ואם.

והנראה לחלק בזה והוא בהקדם שצ"ל דיראת המקדש כפשוטו אינו ענין של ע"ז ממש שהרי היא מקדשו של הקב"ה. רק דהוי ענין השיתוף שע"ז נצטוו בנ"י לכל הדעות. ומבואר בחסידות (ד"ה מל כמוכה תרכ"ט, כל המאריך באחד תרפ"ו, את ה' האמרת ל"ב, מים רבים תש"ז, ועוד) שענין השיתוף הוא שצבא השמים וכד' חולק להם כבוד אע"פ שהשפעה הנמשכת מהם הוא רק כגרזן ביד החוצב, ושם נתבאר להדיא שאב ואם הם באמת שותפים באדם מצד בחירה החפשית שבהם, אשר לכן לא שייך לומר במצות איש אמו ואביו תיראו שיש בזה חשש ע"ז ח"ו.

הרב יהודא קעלער
- מח"ס צורת הבית -
קראון-הילטס

ב. בקשר להצעה דכ"ק אד"ש ע"ד ההנהגה ביום ההולדת הנני להעיר:

(א) מהא דאיתא בשו"ת הד"ר סי' ל"ח שכתב שבירך שהחיינו על פרי חדש ונתכוון גם על חידוש השנה של רבו שחל ביום ההוא ע"ש.

ונמצא מהנ"ל שצריך לברך שהחיינו על פרי או בגד חדש ביום ההולדת של רבו.

(ב) ועי' במשיחת דאחש"פ ש.ז. בהערה 31 "ראה גם שו"ת גנזי יוסף: יודע אני מאנשי מעשה שבכל שנה כשמגיע

יום הולדתם מהדרין לברך שהחלינו על פרי או בגד חדש ובעל ישרי לב נהג לעשות סעודה לת"ח בכל שנה ביום הולדתו ע"כ.

אמנם בס' ישרי לב ד"ב אות ב' כתב: כשזכני הש"ת שהגיעני לשבעים בר"ח חשון ה'תרכ"א לבשתי בגד חדש וברכתי שהחלינו וכו' ביום עשותי סעודה גדולה כי לאו מילתא זוטרתא היא ע"ש.

ומזה משמע שבעל ישרי לב לא נהג לעשות סעודה בכל שנה ביום הולדתו ורק כשזכני הש"ת שהגיעני לשבעים וכו'.

ועי' ג"כ בס' שמח נפש (להרב שמ"ח קאגין ירושלים תרס"ב) דפ"א ע"ב שכתב שם שבעל ישרי לב הנ"ל נהג לעשות סעודה לתלמידי חכמים ביום לידתו בכל שנה משנת השבעים ואילך ע"כ. ומזה משמע שזה הי' ענין מיוחד משנת שבעים ואילך.

ובאם הנהגת בעל ישרי לב הנ"ל הוא מקור להנהגה ביום הולדת א"כ אולי יש להוסיף מש"כ הגר"ם פלאגי בספרו גנזי חיים (אזמור תרל"א) מערכת י' אות ט"ז שכתב: נהגו לעשות סעודה לתלמידי חכמים בתשלום שבעים ואני נהגתי לעשות סעודה לרבנן ותלמידיהון משנת שבעים ואילך בכל שנה ביום שנולדתי ע"ש.

ג) ולהעיר ג"כ שכו"כ מחברים סימנו כתיבת ספריהם ביום הולדתם, עי' בס' שושנים לדוד (וינצאה תקל"ב) להג"ר דוד פארצו - שבסוף ספרו מציין שסיים ספרו ביום מולדתו בהכנסו לשנת שלשים וחמש בר"ח ניסן שנת אהללה שם אלקים בשיר לפ"ק.

וראה בספר החפץ חיים חילו ופעלו ע' כה שביום י"א שבט תרפ"ח אמר מרן החפץ חיים לחתנו היום מלאו לי תשעים שנה וסיים ביום ההוא את קונטרסו בית ישראל וכו', ועוד.

הרב שלום סופר
- ירושלים ת"ו -

ג. בגליון תמג (עמוד לד) מביאים המובא באג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א כל הרשב"ץ ה' אומר בהתוועדות ומדיק ג"כ יכול כמוני - בנחותא - שיש היכולת להיות כמוני, וכו' (עי"ש) ומעירים כי ענין זה מובא בס' מאור עינים ובס' אוה"ת (כמצויין בקונטרס משיחות אחו"ק השתא) ואילו כאן מביאו אד"ש בשם הרשב"ץ.

והנה קושיא מעיקרא ליתא, שהרי מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א הנ"ל נכתב בתשובה למכתבו של הרב יאלעס, כמ"ש: זה עתה נתקבל מ' מיום א', ות"ח ת"ח על הני מילי מעלייתא כמ"ש קדושים תהיו" עכ"ל, ואפשר שהכותב כבר הביא בדבריו את דברי המאור עינים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א מוסיף שעד"ז מסופר בין חסידי חב"ד בשם הרשב"ץ (ומה שאינו מצלין לאוה"ת; חדא שעדיין לא בא בדפוס באותה שנה, ותו, באוה"ת לא נאמר הענין במפורש כפי שביטא זאת הרשב"ץ).

ומה שמביא בשם הרשב"ץ דבר המפורש במאור עינים, י"ל שהוא ע"ד מאמר המשנה (אבות פ"ד מ"ט): שמואל הקטן אומר בנפול אויבך וגו', וכתב הרע"ב: פסוק הוא במשלי, אלא ששמואל הקטן רגיל להוכיח בני אדם במדה זו.

אלא שצ"ע מדוע בהע' לשיחה הנ"ל לא צויין לאג"ק זו.

הרב דוד געלבשטיין
- ירושלים ת"ו -

מאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א

ד. בגליון תלט ס"א תמה הרב יהושע מונדשיין במ"ש בקונט' יו"ד שבט - תשמ"ח סט"ו: "וע"י קיום מצות תפילין, נמשך ענין זה [תענוג העצמי דפנימיות ועצמות א"ס"] בגילוי, וזהו גם מה שקרקפתא דלא מנח תפילין, שיש לו דין מיוחד (ראה ר"ה יז, א) הוא דוקא כשלא הניח

מעולם (רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ה, ועד"ז בר"ח ור"ף ר"ה שם. ראה לקו"ש ח"ו ע' 272), וע"י שמניח פעם אחת, הוא יוצא מסוג זה, כל ע"י שמניח תפילין (אפילו ע"י פעם אחת) נמשך בו הגילוי דתענוג העצמי, וי"ל שע"ז נמשך גם הרצון דתומ"צ, ע"ד משנת"ל בענין התשובה".

ותמה הנ"ל: "ובזה קשה לי טובא ממ"ש בשו"ת מן השמים (מהדורת ר"ר מרגליות אות' נ): ועוד נסתפקנו על הא דאמרינן פושעי ישראל בגופן קרקפתא דלא מנח תפילין, ופירשו לנו רבותינו דלא מנח תפילין **מעולם**, ושאלתי על זה אם הדבר כאשר פירשו לנו שאם מניחים אותם פעם אחת בשנה לא נקראו פושעים, או אם הוא כאשר כתוב בספרים שנקרא פושע כל מי שיכול להניחם ואינו מניחם, עכ"ל - הרי שלדעתו אף אם גרסינן דלא מנח תפילין **מעולם** אין הכוונה שבפעם אחת שמניח תפילין יוצא מכלל קרקפתא וכו'. ונראה שגירסת "מעולם" שוללת את הפירוש דמי שאינו מניח תפילין כל היום הוי קרקפתא וכו'. אך כ"ק אד"ש מרבה בזכותם של ישראל, ומצוה ליישב, עכ"ל.

ונראה ליישב, דלפי האמת לא על כ"ק אדמו"ר שליט"א תלונתו, שהרי כך מפורש ברמב"ם (הל' תשובה) שם: "הבינונים אם היל' בכלל מחצה עונות שלהם **שלא הניח תפילין מעולם**, דנין אותו..." עכ"ל, אלא שכ"ק אד"ש אומר, דכיון שהרמב"ם כתב כך, א"כ מסתבר **שה"נ היל' גירסתו בש"ס** - וז"ל בלקוטי שיחות חלק ו (ע' 272): "קרקפתא דלא מנח תפילין, יש לו דין מיוחד (ר"ה יז, א) **ופס"ד ברור** ברמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ה), דהיינו שלא הניח **מעולם**, ז.א. שע"י שמניח תפילין פעם אחת, יוצא הוא מסוג זה. ואף שבכמה ראשונים הלשון קרקפתא דלא מנח (סתם) - בלי תיבת מעולם (ומפרשים באופן אחר, הרי כנ"ל) - בנוגע **לדינא** - פס"ד ברור הוא ברמב"ם - "**מעולם**". (וכנראה שכן הוא **גירסתו בש"ס**). וכן הוא בר"ח, רי"ף (אבל ראה שם ברא"ש), בעיטור בשם תשובות הגאונים, ועוד. "עכ"ל.

ועייג"כ ב"צרור החיים" (תלמידו של הרשב"א) שהביא לשון הרי"ף, וכתב עליו: "משמע שאם הניחם פעם אחת לא הוי מפושעי ישראל" עכ"ל (הובא בס' "מצות תפילין" מבעל השל"ה הק' (ירושלים תשל"ז) בהערות "עטרת משה", פ"א ס"ה אות ב).

עכ"פ ברור שכך דעת הרמב"ם בעצמו (ובדעת שאר הראשונים), אלא שנשאר רק לבאר מה הכוונה במ"ש בשו"ת מן השמים, [ועיין גם ברבינו יונה בשע"ת (שער ג אות יא) שגורס נמי "מעולם"].

והנראה בזה לומר, דיש כאן ב' דברים:

(א) פושעי ישראל בגופן - (ב) פושעי ישראל (סתם) - [ראה סוף חגיגה, עירובין יט, א. - לקו"ש חט"ז (ע' 434 ואילך). ויש גם (ג) "פושעי ישראל בנשמתם" באמרל כינה - הובא שם בהערה 34, ואינו שייך לנדו"ד].

והיינו ד"פושעי ישראל בגופן" זהו רק "קרקפתא דלא מונח תפילין מעולם, וברגע שמניח פעם אחת בלבד, הרי הוא יוצא מסוג זה.

ועי' בב"י (או"ח סי' לז) שכתב: "וכתבו התוס' והרא"ש והר"ן והמרדכי בשם רבינו תם, דדוקא הנמנע מלהניחן בשביל שהמצוה בזוי' עליו [הוי בכלל פושעי ישראל בגופן], אבל אם ירא להניח תפילין משום דבעי' גוף נקי והוא ירא שמא לא יזהר בקדושה ובטהרה, לא. ופי' הרא"ש שם אע"ג דעבירה היא [בידו] דבקל יוכל ליזהר בשעת ק"ש ותפלה, מ"מ לא מיקרי בהכי פושעי ישראל בגופן" וכו' - ע"ש שלדעתו אין הטור ס"ל כר"ת.

אולם בב"ח שם ישב דברי הטור לדעת ר"ת, וביאר שם ששלשה חילוקים בדבר, והוא דמי שאינו מניחם מפני שהם בזויות עליו הוה פושע ישראל בגופו וכו', ומי שאינו מניחם מפני שאינו רוצה להתבטל ממלאכתו או מפני עצלותו וכיו"ב שאיננו חושש לקילים מצוה זו, ולעולם אינה בזוי' עליו, אעפ"י דלא נקרא בשם פושע ישראל בגופן ממש, מ"מ הוי בכלל פושע ישראל בגופן, והחילוק הוא רק לגבי עונש, אבל מי שאינו מניחם מפני שחושש שאין גופו נקי, אינו בכלל פושע ישראל בגופו, ורק עבירה הוא בידו, דבקל יוכל ליזהר בשעת ק"ש ותפלה, ולפי"ז נוחא דברי הטור, ע"ש.

וביראים (מצוה טז עמוד היראה) כתב: "פושעי ישראל בגופן, קרקפתא דלא מנח תפילין, פי' דלא מנח מתוך רשע

שחיטת בלבו שאין לחוש למצוה ומבזה בלבו, אבל לא מנח מחמת עצלות לא מיקרי פושעי ישראל בגופן דכל פשע מרד הוא, וכ"כ מלך מואב פשע ב"י עכ"ל.

ועי' בברכ"י (סי' לז) שהביא דברי היראים ומסילים: שהיראים "תלמיד ר"ת, ומסתמא בשיטת רבו אמרה". עכ"ל.

[אגב ביפה ללב (סי' לז) מביא רש"י (ברכות מג, ב) עמ"ש בגמ' שם, אל יכנס באחרונה לבית המדרש משום דקרו ל' פושע, ופרש"י "פושע" - מתעצל" - ולפ"ז תמה על היראים שכ' דכל פשע מרד הוא, ושלא הזכיר דברי רש"י הנ"ל.

ונראה לתרץ דיש הבדל בין "פושע" ל"קרו ל' פושע" - ד"פושע" אמנם מרד הוא, אבל "מתעצל" רק "נקרא פושע", וא"ש].

והנה זה שמניח תפילין פ"א בחייו כלכד כבר יוצא מגדר "פושע ישראל בגופן, נראה לבאר, די"ל דבמצות תפילין יש ב' ענינים:

(א) שהגברא יקיים מצות תפילין: וזה כולל גם מ"ש הצפנת פענח, דתפילין של יד המצוה הוא הקשירה וההנחה, ושל ראש המצוה היא שהי' מונח עליו, (הובא במפענח צפונות (ע' 102, 131), כללי התורה והמצוה ח"ב (ע' דש ואילך)).

(ב) שעל הגוף יונח תפילין, והיינו שהתפילין הם "אות" וחותם הטבוע בגופו של ישראל (עי' שבת (נח, א) בענין עבד שנשוא על גופו חותם אדוניו), ועי' ילקוט שה"ש (תתקצג, ח) שמני' כחותם על זרועך זה יצחק, כשם שתפילין נדבקין בזרוע, כך יצחק נדבק בהקב"ה, והיינו שע"י הנחת תפילין בפעם הא' נחם ונושא על גופו חותם האדון הקב"ה.

וזה תואם עמ"ש בדא"ח (בקונטרס יו"ד שבת הנ"ל), דע"י קיום מצות תפילין נמשך הענין דתענוג עצמי דפנימיות ועצמות א"ס, וזה מתקצע ע"י שמניח תפילין פ"א בחייו כלכד, והיינו ה"אות" שנחתם ונושא על גופו של ישראל.

ולפלי"ז יומתק לשון הגמ': "פושעי ישראל בגופן מאי ניהו? אמר רב **קרקפתא** דלא מנח תפילין", ולא קאמר "מי שלא מניח תפילין", כי כאן ההדגשה הוא, שעל הגוף לונח תפילין (ולא שהגברא יניח תפילין), וזהו ענין דפושעי ישראל בגופן.

[עי' בר"ן (ר"ה שם) שהוא הדין בשאר מצות עשה כגון ק"ש ברכת המזון אם מקיים פ"א בלבד יוצא מגדר פושעי ישראל בגופן].

ומעתה נראה לכאורה לבאר דברי השו"ת מן השמים כך: דבאמת גם לדעתו שגורס "מעולם" הכוונה הוא, שבפעם אחת שמניח תפילין יוצא מכלל קרקפתא וכו', ואינו בכלל "פושעי ישראל בגופן", והיינו שע"י הנחת תפילין בפעם הא', נחתם ונושא על גופו חותם האדון הקב"ה.

ומה שכתב: "ושאלתי ע"ז אם הדבר . . . שאם מניחים אותם פעם אחת בשנה לא נקראו פושעים, או שנקרא פושע כל מי שיכול להניחם ואינו מניחם" - הספק כאן הוא, אם אינו מניחם רק לעיתים רחוקות "פעם אחת בשנה" מפני "שירא להניחם משום דבעי גוף נקי והוא ירא שמה לא יזהר בקדושה ובטהרה" אם הוא **פושע** (סתם) או לא, אבל בודאי שאינו בגדר של "פושעי ישראל בגופן כנ"ל".

ולפלי"ז יומתק שבספקו של השו"ת מן השמים כתב "פושעים" "פושע" (סתם) בלי "בגופן".

ולפלי"ז יבואר גם שכתב בספיקו "פעם אחת בשנה", שאם הכוונה שזה מוסב על (תיבת) "מעולם" אין ל"אחת בשנה" שום הכנה, ואז הספק הי' צ"ל או פעם א' בחיים או כל רגע שחייב להניח ואינו מניח, אלא דלפי הנ"ל א"ש, דהספק אינו מוסב על "מעולם", אלא דהספק מוסב על הגברא, שאם אינו מניחם אלא לעתים רחוקות ("פעם אחת בשנה") מפני שחושש שאין גופו נקי (או "מפני שאינו רוצה להתבטל ממלאכתו או מפני עצלותו וכיוצא"ב, לדעת היראים והב"ח), אם הוא בגדר פושע **סתם**?

ולפלי"ז יבואר לכאורה גם בהתשובה שענו (בין השאר): "וכל מה שאמרו חכמים לא אמרו למעט ולהתיר רק

להוסיף ולזרז, והזריז הרי זה משובח" - והיינו כמ"ש הרא"ש, דמי שאינו מניחם מפני שחושש שאין גופו נקי [או לדעת היראים והב"ח מפני שאינו רצה להתבטל ממלאכתו או מפני עצלותו], אינו אמנם בכלל פושע ישראל בגופו" וחרק **עבירה** הוא בידו, דבקל יכול לזזהר בשעת ק"ש ותפלה, והיינו שהוא בגדר פושעי סתם ורק מי שאינו מניח אפי' פ"א בחילים בלבד, הוה בגדר פושעי ישראל בגופו, וא"ש לכאו' בכוונת השו"ת מן השמים.

[אגב: דבר פלא ראיתי בס' "הדרך לתשובה" על רמב"ם הל' תשובה, מאת הרב משך שטרנבוך (מח, ס' "מועדים וזמנים" ועוד), שכתב עמ"ש הרמב"ם בפ"א ה"ה: "הבינונים אם ה' בכלל מחצה עונות שלהן **שלא הניח תפילין מעולם** דנין אותו...": "**תמה אני מאד על דין זה**, שבגמ' ר"ה (יז, א) . . . קרקפתא דלא מנח תפילין ע"ש, והרמב"ם גריס מעולם, ולא ידעתי למה, אטו הניח רק פעם תפילין ופסק כל ימיו אליו שבזה לא נקרא פושעי ישראל, והלא לכאורה מוגרע גרע שהניח ופסק, ולמה בלא הניח מעולם דוקא נקרא פושע ישראל בגופו, וגם ברי"ף ואשכול נראה דגרסי בגמ' שלא הניח תפילין מעולם וצ"ב" עכ"ל - וע"ש עוד שתמה על שיטת ר"ת הנ"ל.

ואינו מובן תמיהתו, שתמה על הרמב"ם וכו' (כאילו ה' בן דורו, כמו הראב"ד, וכל' רק מפני שבעינו זה לא נראה כך, יש מקום לתמוה!?

[עי' ספר השיחות תש"ב (ע' 8) אודות האפשרות שיכול להיות שניטלו השגיאה בתוס' רש"י גמ', ומשנה -ועיין באורך בלקוטי שיחות חלק י (ע' 264-266), וע"ש עוד (ע' 252) מהגר"א (שהוא נין שלו) פי' משלו (ה, יח. ז, יב. ד, כב. כ, ט). אודות החיוב ללמוד פנימיות [התורה].

גם מ"ש "אטו הניח רק פעם תפילין ופסק כל ימיו אלים שבזה לא נקרא פושעי ישראל? והלא לכאו' מוגרע גרע שהניח ופסק!" - אינו מובן: א) דיל' שהניח ביום האחרון בחייו, ואין כאן שום גרעון, אדרבה ההישג עצום מאד, שיצא מגדר פושעי ישראל **בגופו ברגע האחרון** - ב) כ' הרמב"ם בהל' ממרים (פ"ג ה"ג): "אבל בני התועים האלה ובני בניהם שהדיחו אותם אבותם ונולדו בין הקראים

וגדלו אותם על דעתם, הרי הוא כתינוק שנשבה ביניהם וגדלוהו ואינו זריז לאחוז בדרכי המצות שהרי הוא כאנוס, ואע"פ ששמע אח"כ [שהוא יהודי וראה היהודים ודתם הרי הוא כאנוס, שהרי גדלוהו על טעותם] עכ"ל -ותינוק שנשבה כזה, שניח פ"א, ופסק, אינו מיגרע גרע כלל, ואדרבה, כמ"ש בלקו"ש חלק ו' (ע' 272): "פסק דין מפורש ברמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד) [הלכה לפני זה בלבד!] צריך כל אדם שיראה עצמו כו' כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב כו', עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה כו'. ומישמקבל עליו פס"ד הרמב"ם בזה - בטח ישתדל באופן המתאים לפעולה המכריעה את כל העום כולו לכף זכות וגורמת תשועה והצלה כו' [שהודי אחד יניח תפילין אפי' פעם אחת] ע"ש].

הרב ישכר דוד קלויזנר
- נחלת הר חב"ד -

ה. בענין שאלת הרב י. מונדשיין הנ"ל - נראה דלק"מ על כ"ק אדמו"ר שליט"א, כי זה לשון רבינו חננאל (ר"ה יז, א): "ואם רב עונות, ובכללם עון פושעי ישראל בגופן, והן קרקפתא דלא מנח תפילין מעולם ואפילו פעם א', נידונים בגיהנם י"ב חודש", עכ"ל, הרי שר"ח בעצמו מסביר כוונתו, דמיירי שלא הניח אפילו פ"א בחייו.

הרב ד.א. ליפא קורצוול
- נחלת הר חב"ד -

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

ו. בלקו"ש קרח ש.ז. סעיף ג' דחלוק ב"פ שאמר משה ע"ד הקרבת קטורת, בפעם הראשון ה' רק המצילות של קטורת (ובלשון רש"י תשמיש חביב כו') ולא הוה מעשה של הקרבה - הקטרת קטורת, משא"כ בפעם השני' ה' הדגשה "והקרבתם לפני ה'" שה' מעשה דהקטרת קטורת ואעפ"כ ה' העונש באופן ד"אל תפן אליהם".

והנה לפי זה אפשר יש לבאר עוד דיוק דרש"י כתב "לפי פשוטו הקטורת שהם מקריבים לפניך מחר כו'" ולכאורה הול"ל רק "לפי פשוטו הקטורת" ולפי הנ"ל א"ש שרש"י מדויק לכתוב שהם **מקריבים** שה' באופן דהקרבה וכמו שביאר כ"ק אד"ש.

והא דמדויק לכתוב "למחר" י"ל דאי הקטורת לא ה' רק מצד תשמיש חביב מכל וסס המות ניתן בתוכו א"כ מדוע ה' צריך להמתין עד למחר (וע"ד הקטורת במגילה - רק שם ה' מציל וראה פירש"י שם - שלא ה' בשעת עבודת הקרבת הקטורת) אך אם אומרים שה' הקטרת קטורת (זרה) אז כולם הקריבו בשעת העבודה דקטורת (אחרי התמיד) ולזה דייק רש"י לכתוב "למחר" (אף שבפעם הא' נמי כתיב התם "בוקר ויודע ה'" ו"מחר" מ"מ שם י"ל כפירש"י שמתכוין לדחותם וכו') ויל"ד מדוע כותב רש"י "לפניך" דלכאורה מיותר הוא.

מה שדייק כ"ק אד"ש דכתב רש"י תמיד ציבור לשון רבים ע"פ פשט"מ י"ל שעדיין לא הקריבו התמיד שב"ע ועדיין רש"י ד"ה בוקר "עתה עת שכרות כו'" והוא בזמן המנחה וא"כ תפילת משה ה' שגם עתה לא ישורף חלקם וכו'.

הת' בנציון אסטער
- תלמיד בישיבה -

ז. בליקוטי שיחות קרח ש.ז. בהע' 5: לכאורה ה' מתאים לסיום הערה ב"וראה הע' 28".

שם סעי' ב': כותב וז"ל: "כ"ז ה' בתחלה כשחשב משה שאותם חמשים ומאתים איש, מבקשים כהונה גדולה", עכ"ל, לכאורה יש להעיר מרש"י ט"ז א. ד"ה ודתן, וז"ל "וכנס ר"נ ראשי סנהדראות . . . התחילו לשחק עליו", ומשמע מזה לכאורה שמתחלה כבר ה' ניכר מה כוונתם? ויש ליישב.

שם, כותב וז"ל: "וכל דבריו והשתדלותו לא הועילו כלל, אלא עמדו במרדם" עכ"ל, לכאורה צריך ביאור, איפה מפורש בפש"מ ש"עמדו במרדם"? כי הרי בפסוק מסופר רק אודות דתן ואבירים שאמרו "לא נעלה, המעט כי העלינו וגו'?" והנה ברש"י על פסוק ח' כותב וז"ל "התחיל לדבר עמו דברים רכים כיון שראהו קשה עורף" עכ"ל, הרי שכתב "ראהו קשה עורף", והיינו "עמדו במרדם". אבל עדיין צריך ביאור, כי הנ"ל מפורש רק לגבי קרח, וכלשון רש"י שראהו, וצריך ביאור ביחס להר"נ איש, איפה מפורש בפש"מ "עמדו במרדם"? (גם הדבור שבפעם השני', הוא "ויאמר משה אל קרח", רק שמצוה את קרח על מה שיעשו הר"נ איש).

שם כותב, וז"ל: "אבל לאחר השקו"ט והדברים הרכים ודברי שלום שדיבר משה אל קרח ובני לוי (המעט מכם כי הבדיל וגו') "עכ"ל. היינו שהפסוק "המעט מכם וגו'" הוא "דברי שלום", ולכאורה צ"ע מרש"י הנ"ל "התחיל לדבר עמו דברים רכים", שמשמע שמה שבא בהמשך לא הוי דברים רכים? שרק התחיל לדבר דברים רכים, אבל "כיון שראהו וכו'" הפסיק לדבר רכות ודיבר קשות? והביאור בזה י"ל בפשטות שרש"י בצחות לשונו נשמר מזה, שאינו מסיים "כיון שראהו קשה עורף המשיך לדבר אתו קשות", כי באמת לא דבר קשות, כי תוכן של המעט מכם וכו', הם "דברים רכים ודברי שלום", ורק שרש"י מסיים "אמר עד שלא ישתתפו שאר השבטים ויאבדו עמו אדבר גם אל כולם, התחיל לזרז בהם שנאמר שמעו נא בני לוי", היינו שהתחיל (אינו קאי על דברים רכים אלא על) לדבר עמו, "כיון שראהו קשה עורף" (הפסיק לדבר רק עמו) התחיל לדבר עם "כולם", ובזה מבואר למה כתוב "ויאמר משה אל קרח" ומיד לאחר זה "שמעו נא בני לוי" (וזה שכתוב ג"כ "התחיל לדבר עמו דברים רכים", הוי כאילו במאמר המוסגר, ועצ"ע).

שם: כותב וז"ל "אז - ויחר למשה מאד - ואז אמר אל תפן אל מנחתם . . אל תפן (כלל אליהם שימותו מחמת פשעם ומרדם הם", ראה הע' 11 שמביא מראב"ע ט"ז ה, (לכאורה צ"ל ט"ז ד) ורמב"ן שם ח. והנה מפשטות לשון רש"י פסוק ו' שם "מה ראה לומר להם כך", משמע שההצעה על הבאת קטורת בא ממשע עצמו, (בניגוד להמפרשים שויפול על פניו הכתוב לפנ"ז הי' "כדרך הנבואות", וכיוצא בזה), וא"כ נשאלת קלאץ קשיא לכאורה, מדוע צריך משה להתפלל אל תפן אל מנחתם כלל, בכדי "שעל"ז יהי' ניכר שמיתתן לא באה כתוצאה מזה שהקטירו קטורת" ולכאורה הי' צריך לבטל כל ההצעה אודות ענין הקטורת, והר"נ איש יקבלו את עונשם הראוי להם, ולא יהי' כלל מקום לספק? ויש לומר שמכמה טעמים לא הי' יכול לבטל ההצעה, ולכן הי' צריך להנ"ל.

שם: בהע' 16 כותב וז"ל "וכן מש"כ . . שהאש לא ישרוף את הקטורת - . . דוחק בפשש"מ, דסו"ס מאי קמ"ל" עכ"ל. ולא הבנתי הקושיא, הרי זה נס הכי גדול, שיש אש ויש קטורת ומ"מ אין האש שורף להקטורת, וטובא קמ"ל? ולכאורה הי' מתאים להקשות עליו שאין רמז ברש"י, שהכוונה "שהאש לא ישרוף את הקטורת", ובפרט שמיד אח"ז כשכוונתו הוא כנ"ל כותב בפירוש "תניחנו האש ולא תשרפנו".

שם: כותב וז"ל: "אלא צ"ל עונש כזה שיבטל את הכלל והעיקר כללות העירעור על שליחותו של משה וכהונתו של אהרן, ודבר זה מוכח מהמשך הכתובים" עכ"ל. לכאורה יש להביא ראי' מוכחת להנ"ל מרש"י י"ז ג, ד"ה "ויהיו לאות" שכותב וז"ל "לזכרון שיאמרו אלו היו מאותן שנחלקו על הכהונה ונשרפו" היינו שהאות הוא לא בזה שהקטירו קטורת זרה, אלא מטעם שנחלקו על הכהונה.

שם בסעי' ג: כותב וז"ל "בפעם הא' נאמר רק ותנו . . בפעם השני' נאמר ציווי גם על ההקרבה והקרבנות" עכ"ל. ויש להעיר כי בזה שכתוב בפעם הראשונה "ותנו בהם אש ושימו עליהן קטורת" ממילא נעשית ההקרבה, ע"י האש, משא"כ בפעם השני' שאין מוזכר אודות האש רק "ונתתם עליהם קטרת", ממילא צריך לומר והקרבנות שנעשה ע"י האש, ועי' ג"כ פסוק י"ח שכתוב "ויתנו עליהם אש, וישימו עליהם קטרת" ואינו כותב כלום אודות ההקרבה.

שם כותב וז"ל: "הוצרך הכתוב להדגיש שאעפ"כ ה' כאן מעשה של הקרבת קטורת - והקרבתם. . עבודת הקטורת" עכ"ל, ויש להעיר שכל הנ"ל הם דברי משה אל הר"נ, וא"כ למה הוא מדגיש וז"ל? והרי כוונתו ה' ההיפך כמפורש בהשיחה "שלא יענשו מפני שהקטירו קטורת זרה אלא מחמת מרדם?" וז"ל שמשה אמר להם בשני הפעמים באותה תוכן, ורק שהתורה באופן סיפורה מה ש'משה אמר לקרח. מדגשת בפעם הראשונה מה שנוגע לפעם הראשונה, ובפעם השני' מה שנוגע לפעם השני'. (והרי לרש"י גם בפעם הא' נצטווה אהרן להקטיר קטורת, ומוכח הוא מהרש"י על פסוק ו' שהועתק בהשיחה. ומ"מ לא סיפר לנו הכתוב עד"ז, והוא מטעם הנ"ל ופשוט).

שם בסעי' ה' כותב וז"ל: "במדרש איתא יודע אני שיש לאלו חלק באותה מנחה שהקריבו שנאמר מלבד עולת התמיד ומנחתה, ורש"י משנה וכו' "יודע אני שיש להם חלק בתמידי ציבור" עכ"ל. ויש להעיר כי בדרך הפשט י"ל שה' קשה לו לרש"י בסתים על לשון המדרש: א) שמשמע מלשון המדרש שמדובר במנחה שכבר "הקריבו", וע"ז קשה לו לרש"י איך מתאים בקשה ש"אל תפן" במה שכבר עבר, הרי מה דהוה הוזה. ב) שמלשון המדרש משמע ש'משה בקש על החלק שיש להם, במנוה (עשירית האפה), שבאה ביחד עם הקרבן תמיד, וכפי שמביא הפסוק "מלבד עולת התמיד ומנחתה", וע"ז קשה לו לרש"י למה בקש משה על הטפל לקרבן התמיד, היינו המנחה, ולא על הקרבן תמיד עצמה? ולכן מפרש רש"י "שיש להם חלק בתמידי (לא רק מנחה של) צבור" (של כך השנה ולכן) אף חלקם (שיש להם מחר (ולא שהקריבו כבר) בקרבן ציבור) לא יקובל לפניך וגו'" (ורש"י אינו צריך לפרש בפירוש מחר, כי כבר פי' לעיל מזה שמדובר במחר, ובפרט לפי הביאור בהע' 29 "שהמדרש מוסיף על פירוש הפשוט, עיי"ש, ויתירה מזו הרי בסוף הפירוש"י כתוב מפורש "תניחנו האש ולא תאכלנו" לשון עתיד).

שם כותב וז"ל: "שאותו החלק שיש להם (לר"נ איש) בתמידי ציבור של כל השנה כולה. . ע"ז ביקש משה שחלקם בתמידי ציבור (דכל השנה) לא יקובל לפניך לרצון" ויש להעיר כנ"ל שאיך זה יתאים עם סיום פי' רש"י "תניחנו האש ולא תשרפנו" שמדובר על העתיד, וגם מסברא איך שייך לבקש על דבר שכבר עבר וכן"ל. ואולי י"ל כי כאן הכוונה

לקרבנות תמידים שיקרבו לאחר זמן (היינו אפי' אלו שיקרבו אחר מיתתן), ועצ"ע.

שם בהע' 31: לכאורה הביאור שבפנים השיחה יכול להיות גם להלשון שהובא בתנחומא, וא"כ הדרא קושיא לדוכתא מדוע אין רש"י מעתיק לשון התנחומא? וי"ל בפשטות כי אפילו חלק של ר"נ איש במנחה (שכנראה כוונתו של התנחומא במנחה היא לא במובן של מתנה, אלא בדיוק המנחה של סולת הבאה ביחד עם התמיד) של כל השנה כולה לא יעלה לחשבון של פרוטה, ולכן הביאור הוא דוקא לרש"י שמפרש "תמידי צבור".

*

ח. במ"ש הרב א.י.ב.ג. בגליון הערות וביאורים גליון לח (תמז), הנה חזר על הישנות, והבחר יבחר! (ראה בגליון לז (תמו) במ"ש שם קטע המתחיל "אלא", והמתחיל "אילו", והמתחיל "ולהוי").

והנה ברצוני לבאר כאן נקודה, הגם שפשוט הוא, והוא, שתחלת השיחה עד אות ד', מבאר כ"ק אד"ש השיטות במה יוצאים ידל חובת שמחה ביו"ט, ומבאר א) שיטת אדה"ז. ב) שיטת הרמב"ם, והנה לאחר שלומדים הנ"ל מהו נקודת החידוש שחידש לנו כאן בהשיחה? התשובה היא שני דברים: א) (דלא ככל המפרשים (היינו הב"ח, הדרישה, היש"ש, ועוד), שהוקשה להם מה שהרמב"ם כותב "שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין", מזה שהגמ' אומרת "ועכשיו שאין ביהמ"ק קיים אין שמחה אלא ביין" "ומשמע דביין סגי בלא בשר"? וכל אחד מהמפרשים הנ"ל מתרץ כל אחד לפי דרכו, אבל כולם סוברים שלשיטת הרמב"ם יש חילוק בין יין לבשר, ובהשיחה מבאר) שהרמב"ם סובר "שאין יתרון בשמחה דשתית יין על אכילת בשר סתם, מיד גם בזמן הזה", (וכידוע שיטת כ"ק אדמו"ר שליט"א שפשטות הלשון (ובפרט ביד החזקה ש"לקטן ולגדול") הוא המכריע, ואם ברמב"ם כתוב בסתם בלי חילוק בין יין לבשר, הרי זהו כוונת הרמב"ם שאין חילוק), (בהשיחה אינו מתייחס להקושיא שהביא את כל המפרשים הנ"ל לפירושם מטעם הגמ' הנ"ל, כי אינו עוסק בהשיחה לתרץ דעת הרמב"ם מגמ' הנ"ל, ושערי תירוצים לא ננעלו, (ועי' בערוך לנר המצויין בהשיחה, ועי' בגליון הנ"ל מה שתירצתי אף

שבדוחק קצת שלא יהי' קשה על הרמב"ם מגמ' הנ"ל לשיטת הליקוט), מה שהוא כן עוסק בהשיחה הוא לברר מהי שיטת הרמב"ם, וכונן שהרמב"ם אינו מחלק אז הפי' שאין חילוק. (דלא כבמפרשים הנ"ל) (וכאן יש להוסיף גם הערוך לנר), שמה שכ' הרמב"ם "שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין" הוא בזמה"ז, משא"כ בזמן שביהמ"ק הי' קיים אז הוי שמחה רק בבשר שלמים ואין צריך לבשר (סתם) ויין), שלהרמב"ם אין חילוק בין זמן הזה לזמן הבית ובשניהם צריך לבשר וליין בנוסף לקרבן שלמים שהביא, (וההוכחה היא גם כנ"ל "שהרי לא הזכיר שום חילוק בין זמן הבית וזמן הזה" וכנ"ל אם אין הרמב"ם מחלק, אז סימן שאין חילוק, והכוונה היא כפי שמוכן מפשטות הענינים) (מה שברצוני להוכיח מכל הנ"ל הוא, שהסברא הפשוטה לכל הדעות היא, שבזמן שביהמ"ק הי' קיים לא צריכים לבשר ויין, רק שברמב"ם מוכיח בהשיחה מוכרחים לומר אחרת, וא"כ אף שאדה"ז מיוסד על הרמב"ם, היינו על הסברא שיש ענין בבשר (חולין) סתם, (שלא נזכר בגמ'), אבל בקשר לחיוב נוסף על השלמים, הסברא היא כנ"ל (אבל מ"מ בהשיחה מביא הוכחה מדברי אדה"ז עצמו, וכנ"ל בתחלת ההע').

ומטעין ד' עד סעי' ז, עיקר החידוש הוא הסברת שיטת הרמב"ם (כי במבט ראשון אין לזה הסברה, שיצטרכו (גם) בזמן שביהמ"ק הי' קיים, בנוסף על השלמים שאכלו, גם לאכול בשר ולשתות יין, והפלא מצד הסברא, אם כבר קיימו המצוה ע"י השלמים מדוע יצטרכו לבשר ויין, (במילים כמו "שלימות השמחה" וכדומה א"א לתרץ, כי הם מילים בלי כיסוי), וע"ז מוכיח מלשון הרמב"ם שיש שני סוגי שמחה וכו', ומסביר שחלוקים בפירוש הכתוב. (בהמשך השיחה מבאר עוד כמה פרטים המתבארים ומסתעפים מהנ"ל).

והנה בפנים השיחה אינו מתייחס כלל מאיפה, או איך יודע הרמב"ם סוג השני של שמחה וכו', כי אין כוונתו לבאר כל פרט ופרט שבזה והוי בבחינת תן לחכם ויחכם עוד, (אבל כנ"ל "אין להסבירו בשלימות השמחה" וכיוצא בו וגם בכדי לברר שיטת אדה"ז, אין לערב ההסברה של "שלימות השמחה", אלא רק לברר מתוך לשונו).

במ"ש בנוגע להכותרת בהרמב"ם, הנה הגם שכנ"ל אין טעם לחזור על הישנות עוה"פ, אבל מ"מ הנני לשאול כאן

שאלה אחת פשוטה, מהי המצוה? לשמוח ברגל (ע"י קרבן, וממילא כשאין קרבן, או שא"א להקריב קרבן וכו' גם נשאר מצוה), או המצוה היא לשמוח בקרבן, (הרי גם לדעת הרמב"ם הקרבן הוא רק אמצעי להביא השמחה, ולכן כותב בצחות לשונו רק מה היא המצוה, היינו ושמחתה (שהיא ברגל) בלבד). היינו שהכותרת מתרגמת מלת "ושמחתה" בלבד, ועי"ש מה שכתבתי "ועוד".

מ"ש שם "ואכתי צ"ב בדיוק מהו המעשה השמחה דשבת וכו'", נפלאה היא בעיני? איפה ראה בהשיחה שיש "מעשה שמחה בשבת" הרי אדרבא נשמר מזה, ועי' הע' 44.

גם מ"ש שם בסעי' י"א "(ואולי אפ"ל דאדה"ז נקט בדבזמן ביהמ"ק הי' עיקר הקיום באכילת בשר שלמים, משום דסב"ל כשיטת הטורי אבן שליכא חיוב מיוחד להקבת שלמי שמחה)" אף שאין עיונותי בידי לעיין בכל הספרים שמביא, אבל זה אוכל לומר לו שאין לתלות הא בהא כלל, והגע בעצמך האם בשר שלמים טעים יותר מבשר שאינו שלמים? ומ"מ אומרים ש"עיקר השמחה" הוא בשלמים דוקא, הגם שלדעת אדה"ז, "גר מצות שמחה ביו"ט אינו מעשה השמחה השייכת לשמאי. . . אלא שמחה (טבעית) הבאה ע"י אכילת בשר ושתיית יין"? והביאור הוא שאיפה מצינו בתורה שמחה, היא אצל שלמים, כמבואר בגמ' פסחים קט ע"א מהפסוק "וזבחת שלמים ואכלת שם", (או אפילו תמצא איזה שהוא ביאור אחר), אבל מ"מ הענין נשאר שהתורה מחליטה איך בא לאדם שמחה, ומזה שאפי' יסבור אדה"ז שמוכרח **לשחוט שלמים** בכדי לקיים "עיקר המצוה", הרי זה רק תנאי איך מגיע להאדם עיקר השמחה ביו"ט, אף שהשמחה בכללותה אינו לשמאי, בדיוק כמו שצריכים **לשלמים דוקא**, בכדי להגיע לעיקר השמחה אף שאינו לשמאי, והבן, (ומה שהי' קשה לו בהליקוט בהע' 35 הוא בדעת הרמב"ם כיון שלדעתו המצוה היא **הקרבת הקרבן**, איך יתאים זה עם שיטתו בה' תגילה פ"ב ה"י, ועי"ז מתרץ ע"פ הצ"ח וכו', ופשוט) ועי' היטב בסעי' ה' בפנים הליקוט.

הרב חיים צבי וואלאסאוו

- שערן מאסס -

ח ס י ד ו ת

ט. בהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בתניא פרק א' (הובא בספר "שיעורים לספר התניא") על המילים "שהן שתי נפשות" ואומר בהערה "שולל שאין הכוונה למדרי' הנשמה שבנרנח"י (שזה אין הכרח בכאו"א - ופשיטא - לא בנה"ב) כ"א המדרי' ההכרחית - נפש".

וצ"ל מהי הכוונה "ופשיטא לא בנה"ב" כי מהי הפשיטא? כי הרי גם בנה"ב יש אלו הדרגות, ועכ"פ הארבעה דרגות "נרנח"י כידוע, שזהו גם בפשטות הפי' במה שאומר כאן "ופשיטא לא בנה"ב" הלינו שיש בנה"ב אלו הבחינות וא"כ מהי הפשיטא? כי הרי הדרגות בנה"ב אינם דרגות בקדושה.

* *

י. בהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בתניא פרק ה' (הובא בספר "שיעורים בס' התניא") על המילים "וגם שכלו מלובש בה באותה שעה" וז"ל ההערה "סדר הבנת שכל - בתחלה תופס כללות הסברא והשכל, ואז השכל מקיף את המושכל, ואח"כ מתחיל לפרט הכלל ע"י שקו"ט וכו' ואז השכל מלובש בהמושכל, וכאשר גמר זה (- כבר מבינו, כאומרו "שהשיגו והשכילו") אז השכל מקיף את המושכל. ולהעיר ג"כ מהגהות הצ"צ (הנדפסות) על הנ"ל.

וצ"ל שא"כ מהי הכוונה "באותה שעה"? שמשמע שבאותה שעה ששכלו מקיף אותה, באותה שעה גופא שכלו מלובש בה, וגם מהלשון שאומר אח"כ "והוא יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו נמצא כלל בגשמיות להיות לאחדים ומיוחדים ממש מכל צד ופנה" שמזה הרי ג"כ משמע שזהו באותה שעה, כי אם לא באותה שעה הרי נמצא ג"כ, בגשמיות שמתחלה הוא מקיף את הדבר ואח"כ הדבר מקיף אותו?

הרב פינחס קארץ
- משפיע בישיבה -

יא. בתניא בפל"ז כתב אדה"ז וז"ל: "וגם במצות ת"ת וק"ש ותפלה וכיוצא בהן אף שאינן בעשיה גשמיות ממש שתחת ממשלת קליפות נוגה מ"מ הא קלימא לן דהרהור לאו כדיבור דמי ואינו יוצא ידי חובתו עד שיוציא בשפתיו וקלימא לן דעקימת שפתיו הוי מעשה כי אי אפשר לנפש האלקית לבטא בשפתים ופה ולשון שיניים הגשמיים כי אם ע"י נפש החיונית הבהמית המלוכשת באברי הגוף ממש וכו' ע"ש.

ולכאורה כאן א"מ כי כבר בפל"ה מבאר אדה"ז שכשאדם עוסק בתורה אזי הנשמה ושני לבושיה הפנימיים שהיא **המחשבה והדיבור** נכללת באא"ס ומיוחדת ביחוד גמור אבל כדי להמשיך אור והארת השכינה גם על הגוף והנפש הבהמית (שהיא הנפש החיונית המלוכשת בגופו) ע"ז צריך לקיים מצוות מעשיות שהיא לבוש השלישי לנפה"א עיי"ש.

נמצא שדוקא בהלבוש השלישי אפשר לפעול על הגוף ונה"ב משא"כ **במחשבה ודיבור**, שהם רק לבושים פנימיים לנפה"א, וזהו לכאורה בהסקפה ראשונה היפך ממה שנתבאר בפל"ז.

שמעתי ביאור ע"ז מהרה"ח ר' יואל שי' כהן שבכלל יש שתי אופנים איך לפעול על הנפה"ב ע"י בחי' הדיבור או ע"י בחי' המעשה והפעולה על הגוף ונפה"ב שנעשית ע"י הדיבור אינו בא בערך להפעולות שנעשית ע"י עשיות מצות מעשיות, וזהו גם מה שהגמ' מסביר בנוגע זה שאומרים דעקימת שפתיו הוי מעשה שזהו מעשה זוטא.

נמצא הביאור בפל"ה היא שבחי' הדיבור ופעולתה על הגוף ונפה"ב לגבי הפעולה על הגוף ונפה"ב שנעשית ע"י בחי' המעשה נקראת כלבוש פנימי לנפש אלקית.

אבל ביאור זה א"מ כלל מהלשון שם בפל"ה הן כשמדבר בנוגע הנפה"א **שהיא הנה"א עם שני לבושיה הפנימיים לבדם** והן כשמדבר בנוגע הנפש הבהמית אך כדי להמשיך אור והארת השכינה גם על גופו ונפשו הבהמית וכן לקמן שמצוות אלו הנעשים ע"י הגוף ממש.

ובכלל ממ"נ כיון שדיבור היא מעשה זוטא א"כ למאי נפק"מ בהכמות כיון שלפועל מצות אלו נעשים ע"י הגוף.

ולכן נראה לבאר בזה בפשטות שהדיבור שם שמבאר בפל"ה היא אינו הגדר דדיבור דעקימת שפתיו המעשה שבדיבור אלא כאן מדבר בהגדר רוחני שבדיבור **ההתגלות שבו** וכן כשמדייק ג"כ בלשונו שם כתב עם שני הלבושה הפנימיים לבדם שהם **כח הדיבור** ומחשבה. משא"כ הדיבור בפל"ז היא הגדר דדיבור דעקימת שפתיו וכו', (ועיין ג"כ בפכ"ג שמדייק שם וכותב **וכח הדיבור** בד"ה שבפה וכו' ומה שכ"ק אדמו"ר שליט"א מבאר ע"ז שדיבור עצמה היא ככח המעשה דקימ"ל דעקימת וכו' עיל"ש).

הת' אשר ראובן יעקבסאן
- תלמיד בישיבה -

פ ש ו ט ו ש ל מ ק ר א

יב. בפירש"י ד"ה ויקחו אליך (יט, ב): לעולם היא נקראת על שמך פרה שעשה משה במדבר, עכ"ל.

עיין בשפתי חכמים, וז"ל: רצונו לתרץ למה כתיב אליך דאליך משמע דמשה יתעסק בפרה ובסמוך כתיב ונתתם אותה אל אלעזר אבל גבי ויקחו אליך שמן זית שלא ביאר מי יהי' מתעסק י"ל שמשה הי' מתעסק בו ולכך כתיב ויקחו אליך שמן זית, עכ"ל.

ולכאורה ביאורו של השפתי חכמים צריך עיון:

(א) שאם הכרחו של רש"י הוא ממה שכתוב להלן "ונתתם אותה אל אלעזר הכהן וגו'", הי' לו לרש"י לפרש זה, שהרי זה פסוק שהבן חמש למקרא עוד לא למד. והי' לו לרש"י לומר: "ובסמוך כתיב וכו'" כמו בכמה מקומות.

(ב) ומה שאמר בנוגע לשמן זית "שלא ביאר מי יהי' מתעסק י"ל שמשה הי' מתעסק בו", צריך להבין שהרי בפרשת פקודי כתיב (לט, לג): ויביאו את המשכן אל משה וגו', ובהמשך לזה כתיב (שם, לז): ...ואת שמן המאור, ובהמשך לזה כתיב (שם, מב): ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל את כל העבודה.

ועיין בספרי, וז"ל: ויקחו מתרומת הלשכה אליך שתהא גזבר לדבר. . . כיוצא בו אתה אומר בשמן המשחה, עכ"ל.

וצריך להבין, למה לא פירש"י כפירוש הספרי: ולכאורה פירוש הספרי קרוב יותר לפשוטו של מקרא (על כל פנים) מפירש"י.

*

יג. בפסוק (יט, יב): הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר ואם לא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי לא יטהר.

עילן בספרי, וז"ל: ואם לא יתחטא ביום השלישי למה נאמר וכו', עכ"ל.

ועילן שם בפירוש המלבי"ם, וז"ל: בא פה אריכות לשון שלא לצורך דזה ידענו מעצמנו שמכלל הן אתה שומע לאו וכו', עכ"ל.

ולמעיר מפירש"י פרשת יתרו ד"ה למען יאריכון ימיו (כ, יב): ...שדברי תורה נוטריקון הם נדרשים מכלל הן לאו ומכלל לאו הן, עכ"ל.

וכן על דרך זה פירש"י בפרשת תצוה ד"ה ולא ימות (כת, לה), ובכמה מקומות.

וצריך להבין למה אין רש"י מפרש זה.

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

יד. בפרק יט פסוק ט"ו רש"י ד"ה וכל כלי פתוח, וז"ל: ...לפיכך אם אין מגופת צמידתו פתולה עליו יפה בחיבור... עכ"ל. רש"י ד"ה פתיל - לשון מחובר בלשון עברי וכן נפתולי אלקים נתפתלתי נתחברתי עם אחותי.

נמצא דלפירש"י עה"ת (עפפש"מ) "צמיד" פירושו המכסה ו"פתוח" פירושו מחובר אך ברש"י במס' חולין דף כ"ה ע"א ד"ה הא כתב וז"ל "שמצומדת מגופתו עליו לפיו יפה".

ובד"ה פתוח - מגופו. הילינו איפכא מש"כ בחומש וצ"ע מדוע ע"פ פשש"מ פירש כנ"ל הלא בין צמיד ובין פתח פירושם מחובר או מכסה כנ"ל.

(ועי' רש"ש על אתר, ובתפא"י על משנה פ"ט דכלים מ"ז דתמה שהוא נגד משנה ערוכה בכלים פ"י מ"ב - אך כידוע בכללי רש"י לק"מ דע"פ פשש"מ הוא כנ"ל).

הת' בן ציון חיים אסטער
- תלמיד בישיבה -

טו. בפסוק (יט, יז): ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת וגו'.

עיין בספרי, וז"ל: וכי עפר הוא והלא אפר הוא ומפני מה שינה הכתוב במשמעו, עכ"ל.

וצריך להבין למה אין רש"י מפרש זה.

*

טז. בפירש"י ד"ה ואיש אשר יטמא וגו' (יט, כ): אם נאמר מקדש למה נאמר משכן כו', עכ"ל.

עיין בשפתי חכמים, וז"ל: ר"ל אם נאמר גבי מקדש שאסור ליכנס בטומאה ק"ו במשכן דהא נמשך בשמן המשחה וכו', עכ"ל.

ולא הבנתי מהו הקושיא לכתחילה והלא אין מזהירין מן הדיון, כמו שפירש"י בפרשת אחרי בד"ה ערות בת בנך (יח, י): ק"ו לכתך אלא לפי שאין מזהירין מן הדיון, עכ"ל.

*

יז. בפירש"י ד"ה באלקים ובמשה (כא, ה): השוו עבד לקונו.

ולא הבנתי האין רואים מכאן (משא"כ ממה שפירש"י בד"ה שאח"ז) שהשוו עבד לקונו, אולי עיקר דיבורם של בני ישראל הי' על הקב"ה, ועל משה רבינו דיברו רק בדרך טפל, שהוא הי' השליח של הקב"ה להוציאם ממצרים.

ועיין בפירש"י בפרשת וארא ד"ה הוא אהרן ומשה (ו, כו): ...יש מקומות שמקדים אהרן למשה ויש מקומות שמקדים משה לאהרן לומר לך ששקולין כאחד, עכ"ל.

ולכאורה מפירש"י זה משמע שאם הי' כתוב רק פסוק

אחד והי' מקדים משה לאהרן הלינו אומרים שאינם שקולין, והטעם הוא מפני שהפסוק הקדים משה לפני אהרן.

ואם כן, גם בנידון דידן, הרי הכתוב הקדים הקב"ה לפני משה, ומהו הראי' "שהשוו עבד לקונו".

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

נ ג ל ה

חל. בגמרא קידושין דף מב ע"א תוס' ד"ה ודלמא שאני כו' ועיין במהרש"א (הראשון) על תוס' זו, וז"ל: "ק"ק אמאי לא מילת לעיל [בדף מ"ב ע"ב] הך מתני' שהרי היא מוקדמת בפרק האשה (בדף פח ע"ב שם) ומפורש בה אפי' לית בי' שותפות, והך דמילת לעיל היא בפרק מי שהי' (בדף צח ע"ב שם) ואינו מפורש בה אלא באית בי' שותפות, ודו"ק" ע"כ לשון המהרש"א.

ובדרך אפשר יש לומר הטעם שלא הביא הגמרא הך מתני' דפרק האשה, ע"פ מה שמבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א בלקו"ש חלק כ' ע' 303, דאע"פ שיש ג' דרגות בביטול השליח להמשלח, זה למעלה מזה, מ"מ אפי' בדרגה הכי עליונה, עדיין אפשר לחלק בין השליח והמשלח, משא"כ בעבד שאין לו מציאות בפני עצמו שלכן הדין בעבד הוא ש"מ שקנה עבד קנה רבו וכו' ע"ש בארוכה.

וע"כ לא הביא הגמ' הך מתני' דפרק האשה, משום דמדובר שם בנוגע לעבד שאמר לו רבו, והגמ' מדבר גם בעלמא במי שאינו עבדו. *

* אבל הלא התוס' גופא מביא ראי' שם מהך דעבד לדין שליחות, וקושיית המהרש"א היא לפי התוס' למה לא הובא זה בגמ'.

המערכת

(ואפשר שלכן כתב המהרש"א הלשון "קצת קשה").

הת' מיכאל חנוך גאלאמב
- תות"ל 770 -

ש ו נ ו ת

לט. בהיום ליום די"ט טבת: "אלע טאג זאל מען לערנען א פרשה חומש מיט פירש"י...". וראה - לקמן - כ"ט שבט: "פירש"י אויף חומש איז לינה של תורה...".

והנה איתא בגמ' מנחות (פו, ב) ע"ד היינות שבביתאמ"ק, וז"ל המשנה - שם: אין מבליאין לא מתוק...". ובפירש"י (שם): ...תירוש שלא עברו עליו ארבעים יום. וכ"ה גם ברמב"ם הל' איסורי מזבח פ"ו, ה"ט (מהשיעורים דשבוע זו).

ועפ"ז לומתק מ"ש ב"היום ליום" הנ"ל, לראשונה כותב כ"ק אד"ש ע"ד פירש"י (על חומש) - ביום ל"ט טבת - באופן סתמי, ובעברו ארבעים יום (ל"ט טבת - כ"ט שבט) אזי הלין הוא מתאים ונכון להשתמש בזה בביתאמ"ק (כפס"ד משנה הנ"ל) ואז מדגיש כ"ק אדמו"ר שליט"א: "פירש"י אויף חומש איז לינה של תורה...".

ומכאן אנו רואים עד כמה מדויקים הפתגמים שבהלוח.

הרב מיכאל אהרן זעליגזאן
- ר"מ במתיבתא -

לזכות

החתן התמים נפתלי לוי שיחי'
והכלה שטערנא שרה שתחי'
טיפענברון
לרגל נישואיהם בשעטומו"צ
ביום ד', ז' תמוז
שנת תשמח ותשמח, שנת הקהל

נדפס ע"י הוריהם

הור"ח א"א ר' אלעזר קלמן זוג' מרת חנה שיחיו טיפענברון
הרה"ת ר' לייב חיים זוג' מרת אסתר דחל שיחיו טוירק

זקניהם

הרה"ת ר' הענך זוג' מרת מרים שיחיו וואלף